

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane celoletno ... 130 K  
 mesečno ... 15  
 zaased. ozemlje ... 300  
 za inozemstvo ... 400

Ogledi za vsak mra višina  
 stolpeca (58 mm) ... 25  
 mali ogledi do 30 mm  
 stolpeca (58 mm) ... 1

# JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 163  
 Telefon št. 72

Upravišтво:

Sodna ulica št. 6  
 Telefon št. 26

Račun kr. pošt. ček. urad  
 šte. 11.842

## Rusija.

Rusijo zopet potresa revolucija. Vkljub nepopolnim vestem izgleda, da smemo to pot res govoriti o novi ruski revoluciji in ne samo o običajnih nemirih. Zlasti se iz Prage, kjer sedi Kerjenskij, izve, da sedanji ruski dogodki niso niti kompleti pristavev prejšnjih ruskih vlad, niti upori manjšin, ki se žele osamosvojiti, marveč da gre res za revolucijo, za ljudski pokret s popolnoma političnimi cilji.

Boljševiki se morajo boriti danes proti onim, ki so bili doslej njihovih najvestejših pristaši. Upor je pričel pri kronštatskih mornarjih, ki so bili nekdanj jedro rdečih čet pri delavcih petrogradskih tvornic, pri kovinarjih itd.

O zgodovini zadnjih bojev še ne vemo dovolj. Kolikor je znano, so izbruhili prvi nemiri dne 21. februarja v predmestjih Petrograda. Spopadli so se stavkojuči delavci z rdečimi četami, ki so bile poslani nad njega. Krvave žrtve so bile na strani delavstva obilne, toda pričetek je bil tu, in stavka se je mahoma razširila na celo mesto. Dne 26. ali 27. februarja je bila v polnem razmahu. Boljševiki so nato dirigirali proti nemirnemu Petrogradu nekaj polkov, ki so jih smatrali za zanesljive, in ukazali splošen napad na nezadovoljno delavstvo. Vkljub poizkusu, da se novo gibanje uduši z oboroženo silo, so vsi občrli svoje poročilce. Istočasno so izbruhili na tudi veliki nemiri v Moskvi. Nato so odpovedali pokorščino baltski pomorščaki, nad katerimi je prevzel poveljstvo začasen odbor, ki je odkrito odpovedal pokorščino moskovski vladi. Ta odbor ima značaj revolucionarne vlade. Izdal je proglas na ruski narod in ga pozval, naj otrese s sebe firanski jarem rdečih komisarjev in boljševiških «blagolgolkih» apostolov. Za program si je postavil sklicanje ruske konstituyente in vrnitev k zasebnopravnim odnosjem.

Istočasno s nepopolnimi poročili o uporih prihajajo že tudi brezlični bulletini iz Moskve o boljševiških zmagah, potem o potovanjih Trockega, Ljennina, Zinovjeva itd. Kronštadt dobi danes zadnji rok, da se preda, in oklopnica Petropavlovsk uniči vse upornike, jutri stoji isti uporniki pred Petrogradom, Petropavlovsk je v njihovih rokah in Zinovjev je ujet. Na takšne vesti torej ne moremo dati mnogo. Za gotovo sme veljati, da je danes ves ruski severozapad v plamenu, da je Kronštadt in baltsko brodovje v rokah upornikov, Petrograd sam pa da je razdeljen in da je najbrže njegovo središče v rokah boljševikov, predmestja in utrjeni tvornični oddelki od Nevi v rokah upornikov. Prebivalstvo je v večjem delu na strani upornikov.

Ali bosta Ljenn in Trockij mogla zadušiti ta pokret? Možnost je gotovo dana, kajti boljševiki so si ustvarili slepo vdano in dobro oboroženo in opremljeno pretorijansko gardo. Končno kaj zmore neorganizirana, po dolgoletnem nepopisnem trpljenju demoralizirana množica proti strojnimi puškami in elitnim polkom, sestavljenim iz kitajskih, sibirskih, turkistanških, finskih in madžarskih plačancev? Dokler ne pride kakršnokoli pomoč od zunaj, ni pričakovati, da bi tvornično delavstvo moglo dolgo odolevati vojaški sili. Najnovejša kronštatska vlada Černova pa tudi nima mnogo nade na uspeh, dokler ne pride v stik z ljudstvom prostrane ruske notranjosti.

Vse je odvisno od ruskega mušika v derevnjah in mestecih. Ruski seljak je z letom naproti boljševizmu. Vendar ni aktiven, ni politično živ, utrujen je in omejen na svoje selo,

zato treba računati tudi z njegovo apatijo. Boril se bo, kakor doslej, proti rdečim četam, ki bi poskušale prikorakati v selo in mu rekvirirati pšenico. Njegova revolucionarnost doslej še ni segla dalje. Nikdo ne more reči, ali bo ruski seljak topot pograbil za priliko, ki se mu proža, da se otrese obsovaženega tiranisa, ali pa ostane doma in počaka, da opravijo drugi brez njega.

Vkljub temu pa zadnji dogodki ne izgube svoje velike važnosti. Udarec proti boljševiški moči je strašen. Kri, ki zopet obilo kvasi rusko zemljo, je odnesla vsako možnost sporazuma med ruskim ljudstvom in njegovimi sedanjimi tirani. Zalosni dediči carskega režima, Ljenn in Trockij, se ne moreta vzdržati brez nasilja in prelijanja krvi. Podrli se je laž, da temelji njuna moč na sistemu ruske volje, ali pa vsaj na sistemu diktature delavstva ali diktature proletariata. Ruski proletarijat revolтира proti diktaturi, ki se je doslej izvrševala nad njim. Ravno tovarniški in drugi kvalificirani delavci so dali one čete, ki se danes bore na petrogradskih in moskovskih barikadah proti «rdeči zvezdi», ravno oni so prvi, ki so se naveličali najhujšega carizma, rdečega.

Gledali smo gospodarsko propast boljševizma. Te dni gledamo pričetek njegovega moralnega propada. Naj se danes prvi poskusi delavstva tudi ponesejo, naj boljševiki obdrže tudi še nekaj časa svojo vojaško in z njo svojo politično moč, jasno je, da se je ljudstvo obrnilo od njih. S svojim tranšivom in s silo orožja se utegnejo še držati na vladi nekaj časa. Večni nemiri v Ukrajini, agrarni nemiri v središču zemlje, delavski upori v Moskvi in Petrogradu in mornariška revolta v Kronštatu so nam znaki, da se pričena tudi «rdeče carstvo» nagibati zatonu in da ni več daleč čas, ko bo Rusija v resnici osvobodjena in ko se povrne v mir in na pot do uresničenja onih velikih del, ki jih ta mučeniška zemlja dolguje slovanstvu in človeštvu.

Helsingfors, 9. marca. (Izv.) Napadi na Kronštadt so se pričeli v ponedeljek popoldne ob 4. Drugi napad je sledil v torek zjutraj. Oba sta bila odbita. Izgube boljševikov so velike. Krasnaja Gorka je na strani boljševikov in je otvorila ogenj, na katerega je fort Sebastopol energično odgovarjal. Posadka Kronštada ni utrpela nobenih izgub. Pričakuje se nov napad ponoči.

Riga, 9. marca. (Izv.) Sovjetska vlada je poklicala finske in letijske polke iz Moskve. Na ponudbo za pogajanja so odgovorili uporniki Kronštada sovjetski vladi, da ne verjamejo njenemu nestranskarstvu.

Kopenhagen, 9. marca. (Izv.) Kronštatski uporniki imajo v svojih rokah oklopnice Petropavlovsk in Andrej Pervozvani, križarke Aurora, Makarov, več torpedovk in razen Krasnaja Gorka vse druge trdnjavske forte. Trockij in Kalinin sta odgovorila iz Petrograda, čegar brezlična postaja in glavni del mesta se nahajata še v sovjetskih rokah. Ljenn je pri glavnem štabu v oklopmu vlaku. Usoda Zinovjeva ni znana. Trdovratno se vzdruže vesti, da je prišel v roke upornikom, ki drže petrogradsko tvornično predmestje.

MOSKVA, 9. marca. Ljudski komisar za zunanje posle, Čičerin, je objavil vladno izjavo, da poročila inozemskih listov o velikih nemirih v Petrogradu in Moskvi niso resnična. Tudi ni v Kronštadu splošnega upora, temveč uprlo se je samo moštvo vojne ladje «Petropavlovsk». Drugi pomorščaki se upora niso udeležili, razen nekaterih, ki so bili pod vplivom carističnih častnikov. Vesti o obstreljevanju Petrograda in o uporih močiva v fortih so izmišljeni.

## Socialno-ekonomski svet.

### O SUSPENZIJI DRŽAVLJANSKIH PRAVIC.

Beograd, 9. marca. (Izv.) Danes popoldne se je vršila istočasno seja dveh medstrankarskih odsekov, ki se bavita s stilizacijo v ustavnem odboru, doslej še nerešenih členov ustave. V odseku za socialno-ekonomsko vprašanja je prišlo do popolnega sporazuma glede gospodarskega programa v ustavi. Zlasti se je izvršila stilizacija člena o takozvanem gospodarskem svetu, ki bo štel 72 členov, zbranih od strokovnih zbornic, in ki ima pravico inicijative za zakonodajo. Temu svetu se morajo predložiti v presojo vsi zakonski načrti, ki se tičejo socialnih in ekonomskih vprašanj. Najkasneje v šestih tednih mora veliki gospodarski svet oddati svoje mnenje z motivi in stilizacijo svojega zakonskega predloga, ki gre potem v skupščino. Z ozirom na odločnost kmetskih poslancev iz Bosne in Dalmacije in na razgovor z muslimani se je končna stilizacija člena o agrarni reformi odložila. — V drugem odseku se je razpravljalo o členih ustave, ki dovoljujejo v slučaju vojne in oboroženih nemirov začasno suspenzijo državljanskih svobod, in glede tiska, zborovanja, gibanja in pisemske tajnosti. Taka suspenzija se more izvesti samo z zakonom. Nato se je razpravljalo o onih členih ustave, ki urejajo upravo. Sporazum se je dosegel tudi glede državnih podtajnikov, ki se morejo imenovati v posameznih ministrstvih, kjer se jim dodeli poseben delokrog. Jutri

bo o vseh teh vprašanih glasovanje v plenumu ustavnega odbora. — Nato se bo bavil ožji odbor z vprašanjem oblasti. Pri tem je najvažnejše, ali se že v ustavi fiksira maksimalno in minimalno število oblasti, oziroma maksimum in minimum njihovega prebivalstva. V Srbiji so močni lokalni interesi na delu, ki zahtevajo, da ostanejo sedanji okruzi, ki pa naj po načelu decentralizacije dobe večjo kompetenco.

BEograd, 9. marca. (Izv.) V seji ožjega odbora ustavnega odbora se je razpravljalo o predpisu, ki naj bi prišel v ustavo, da ministri imenujejo nižje uradnike. Proti tej določbi so se uprli poslanci dr. Žerjav, dr. Vošnjak in dr. Duličić, ker se s tem preudicira imenovalni pravici oblastnih načelnikov in predsednika apelacijskega sodišča. Sklepanje o tej določbi bi bilo vsled tega odloženo.

Beograd, 9. marca. (Izv.) Ministrski svet je razpravljal na svoji današnji seji o poteku pregovorov z muslimani. Jutri se nadaljujejo.

Beograd, 9. marca. (Izv.) V Beograd je prispela delegacija armavtskih plemen, ki zahteva, da se Albanija priklapi naši kraljevini. Jutri bo delegacija sprejel ministrski predsednik Pašić.

Beograd, 9. marca. (Izv.) Danes zjutraj je prevzela nova občinska uprava posle. Stari predsednik Trpković je otvoril sejo ob 10. in pol popoldne. Po priobčitvi rezultatov volitev je pozval izvoljene na prisego, nakar je izročil predsedstvo novemu predsedniku.

## Ententa in Nemci.

Pariz, 9. marca. (Izv.) «Intransigent» piše, da se vrne francoski berlinski veleposlanik Lorrain iz Londona najprej v Pariz, kjer bo dobil navodila, ali ostane ali ne. Če se poda v Berlin, «Temps» pravi, da je odpoklic nemških zastopnikov iz glavnih mest entente polovično pretrganje diplomatskih stikov in vprašuje, zakaj jih je nemška vlada nepričakovano pozvala, ko je vendar izjavila, da želi nadaljevati pogajanja. Dalje vprašuje francoski listi, kako si morejo Nemci drzniti, da dolže Poincarrea, da je glavni krivec vojne? Vseled vseh teh dogodkov zahteva «Temps» — ki izraža vedno vladno mnenje — da je treba takoj vzeti Nemcem v Porenju i davke i železnice, rudnike, šume in vse drugo, kar ima kakršnokoli vrednost.

Pariz, 9. marca. (Izv.) Briand izjavlja v neki brzojavki, da ni nikdar pritril predlogom, ki so jih predložili Nemci ali kdo drugi proti sklepom pariške konference. V parlamentarnih krogih računajo, da se bo vrnil Briand v soboto v Pariz. Pričakuje se, da bo zbornica z veliko večino odobrila politiko Brianda, njegovi prijatelji mu prerokujejo celo, da ga bo zbornica sprejela zelo prijazno.

Pariz, 9. marca. (Izv.) Listi razpravljajo o utisu vesti o prekinjenju konference v Londonu in zasedbi Düsseldorfa. Pričakuje se, da bo tako senat kakor zbornica korak francoske vlade sprejela z odobravanjem in znanje. Naglašajo se splošno, da je treba priti do nekega konca in da je nesprejemljiva ponudba dr. Simonsa pa nesprejemljiva.

Pariz, 9. marca. (Izv.) Dosedaj tukaj še ni nobene zadovoljive izjave nemške delegacije. Zadržanje Lloyda Georgea se označa kot popolnoma fofalno. Z druge strani pa se pojavljajo zopet glasovi, da so dobili nemški delegati navodila in nasvete od Lloyda Georgea.

KOBLENZ, 8. marca. Medzavezniška poreska komisija je izdala dve novi odredbi, ki stopita takoj v veljavo. Po prvi odredbi uvedejo zasede-

na oblastiva telefonsko in brzojavno cenzuro za osem dni. Ta cenzura se more vedno zopet podaljšati za osem dni. Cenzura velja tudi za vesti o premikanju čet. Po drugi odredbi se zasežejo na nemški zapadni meji prelete carine. Komisija si je pridržala nadaljnje odredbe. Začasno se bodo plačevale dosedanje carine. Carinska uprava, nemški izvozni in uvozni urad in urad za preprečanje iznašanja kapitala, ki so bili ustanovljeni v zasedenih krajih, bodo podrejeni medzavezniški poreski komisiji.

Pariz, 9. marca. (Izv.) Zaupanje do nemške vlade, ki je zelo trpelo vsled dogodkov na londonski konferenci, se more po mnenju pariških krogov zopet popraviti, ako vstopijo v vlado večinski socialisti. Nezaupanje Francozov se obrača v prvi vrsti proti vele-nemški ljudski stranki, ki bi jo vsled tega radi videli izven vlade.

Pariz, 9. marca. (Izv.) V političnih krogih se sili, da bo trajal položaj, ki je nastopil z Nemčijo, morda en mesec. Novih predlogov Nemčiji nikakor ne bo predložila pred izidom glasovanja v Zgornji Šleziji.

Berlin, 9. marca. (Izv.) Malo pred 8. uro zvečer je prispel poseben vlak z nemško delegacijo iz Londona na potsdamski kolodvor v Berlin. Vlak je imel eno uro zamude. Cel čas je čakala nad petdesetstotna množica na prihod. Na kolodvoru so čakali delegacijo soproga dr. Simonsa, več državnih tajnikov in diplomatskih osebnosti ter mnogobrojni zastopniki inozemskih listov; samo francoskih ni bilo. Množica je delegaciji prirejala velike ovacije. Nekdo je v imenu množice izrazil zahvalo nemškega naroda delegaciji. Napravljene barjere je množica podrli ter med klici «Hoch!» in «Hurra!» gurala delegacijo do avtomobilov. Medtem so množice zapele «Wacht am Rhein».

Rim, 9. marca. (Izv.) Izmed vseh listov piše o prekinjenju londonskih pogajanj oficijozna «Tribuna» najbolj ostro; predvsem napada dr. Simonsa. «Tribuna» izjavi, da zavezniški ne morejo Nemčiji nič popustiti, ker tudi Amerika ne odpusti dolgo, ki ga imajo zavezniški pri nji. Po poročilih italijanskih listov so francoski vojaški strokovnjaki zelo skeptični glede praktičnega uspeha francoske zasedbe v Nemčiji.

## Vesti iz Beograda.

BEograd, 9. marca. (Izv.) V nedeljo prispe semkaj iz Londona princ Pavle Karagjorgjevič, bratranec našega regenta.

BEograd, 9. marca. (Izv.) Včeraj je ministrski predsednik Pašić sprejel novega francoskega poslanca Simona. Sledi je prispel semkaj bblgarski notranji minister Dimitrov in ostane tu dva dni.

BEograd, 9. marca. (Izv.) Danes ob 11. dopoldne se je vršil v saborni cerkvi parastos za pokojnim razkraljem Nikolo, kateremu so razen dvora prisostvovali tudi člani vlade in diplomati.

BEograd, 9. marca. (Izv.) Predsednik pokrajinske vlade v Sarajevu je posetil včeraj klub radikalne stranke. Za predsednika radikalne stranke bo najbrže izvoljen A. Stojanović.

BEograd, 9. marca. (Izv.) Včeraj je prišel semkaj bolgarski minister notranjih del Dimitrov v spremstvu bolgarskega poslanika Todorova.

BEograd, 9. marca. (Izv.) Vojni minister je odredil, da imajo dijaki magistri farmacije pravico do skrajšanega službenega roka, ako položijo izpit za rezervne poročnike pri oddelku, kjer služijo. Pri saniteti imajo odslužiti v kadru 14 mesecev. Potem imajo pravico na čin rezervnega poročnika.

BEograd, 9. marca. (Izv.) Člane zemljoradniške stranke iz Bosne je vodstvo poklicalo v Beograd. Informirani krogi spravljajo to v zvezo s pogajanj med vado in muslimani.

BEograd, 9. marca. Narodni klub je imel sejo o položaju Hrvatov v zvezi s pogajanj z muslimani z ozirom na zadnje sklepe Radićeve stranke. Referirala sta dr. Surmin in Pavičević.

BEograd, 9. marca. Naša vlada je sklenila dogovor o trgovskem kreditu 21 milijonov funtov sterlingov. Posojilo je ponudil jugoslaviji angleški sindikat trgovcev in industrijalcev ter se bo dalo na razpolago trgovcem, da sklenejo nove kupčije.

BEograd, 9. marca. (Izv.) Odredbe členov 12, 72 in 85 o ustroju vojske, ki govore o kaznovanju običajnih predstojnikov ali kmetov, političnih in davčnih oblasti, se razširijo na celotno kraljevino, torej tudi na one pokrajine, ki so poprej pripadale avstro-ogrski monarhiji.

Beograd, 9. marca. (Izv.) Vojni minister je odredil, da morajo vsi rezervni oficirji, ki tega še niso storili, poslati svojim polkovnim okrožnim poveljstvom svoje osebne in službene podatke. Kdor tega ne stori, bo poklican na odgovor.

Beograd, 9. marca. (Izv.) Finančni minister je odobril naknadni kredit za pomoč ruskim beguncem.

## Atentat na Dato.

Pariz, 9. marca. (Izv.) Iz Madrida poročajo: Španski ministrski predsednik Dato se je včeraj peljal v avtomobilu iz svojega urada domov. Sledilo mu je nekaj neznanec na motornih kolesih. Na križišču neke ulice so ga dohiteli in oddali nanj mnogo revolverških strelcev. Sedemindvajset strelcev je ministrskega predsednika zadelo, med njimi 3 smrtno. Atentatorjem se je posrečilo, da so pobegnili. Sumi se, da so bili sindikalisti. — Edoardo Dato je bil v zadnjem desetletju eden izmed najbolj znanih španskih državnikov. Opetovano je bil ministrski predsednik, prvič leta 1913. Med svetovno vojno je leta 1917. sledil Romanonesu, v marcu 1918 je v kabinetu Maura prevzel zunanje posle. Pozneje je zopet postal predsednik takozvane «narodne vlade», sestavljene iz vseh večjih strank. Po strankarski pripadnosti je bil zmeren konservativec. Postal je žrtev sindikalistov, ki so v zadnjih mesecih priredili v nekaterih španskih mestih opetovano revolte in zakrivali nekaj časa celo obsedeno stanje nad celimi provincami.



## Se o notarijatu.

Notar iz zasedenega ozemlja je imenovan za notarskega substituta v Logatcu. Kar smo pričakovali, se je zgodilo. Notarska zbornica v Ljubljani je šla preko vseh obrambnih društev, ki stoji na stališču, da se ne sme sprejeti noben notar iz zasedenega ozemlja v Jugoslavijo. Notarska zbornica v Ljubljani se ni zadržala v vprašanju odstranitve nemških notarjev popolnoma pasivno, nasprotno preganjala je notarski naraščaj zaradi tega in dala ukor njenemu bivšemu predsedniku. Ista igra se ponavlja danes, ko gre za primorske notarije. Notarska zbornica se ne ozira na eminentno narodne interese, onstran meje, četudi je njen predsednik funkcionar naše Ciril-Metodove družbe, ona ni in ne more biti zastopnica notarskega naraščaja. Spominjamo g. predsednika zbornice na besede, ki jih je izgovoril napram bivšemu, sedaj že preminulemu kandidatu, koroškemu Slovencu. Te besede so značilne in dokazane po pričah in se na to še povrnemo.

Ko je umrl notar Pučko v Krškem, je notarska zbornica v Ljubljani odlašala z substitucijo tega mesta. Končno, po dolgem času, je razpisala to substitucijo. Naravnim potom bi človek pričakoval, da bo isto storila glede substitucije v Logatcu, to tembolj, ker pri zagoneitem postopanju ljublj. notarske zbornice človek ni mogel biti na jasnem, kdaj smatra to mesto za vakantno. Zatorej bi bila njena prava dolžnost, da to razglasi. Pri Pučkovem slučaju, kjer je vsak človek vedel, da je bilo to mesto vakantno s smrtno, razglasi substitucijo, v logaškem slučaju pa, kjer je razpis na tozadevne opomine vedno zavlačevala z motivacijo, da se ni Logatec evakuiran, pa dela drugače in je naenkrat brez razpisa in na tihiem podelila substitucijsko mesto proti načelom obrambnih društev in vsega naroda. Kaj poreče k temu notarski naraščaj, ki gara že od vekov za druge? Notarska zbornica ljubljanska gre preko vseh teh lapalij.

Kaj je s kreiranjem novih notarskih mest? Na tozadevno vlogo društva notarskih kandidatov v Ljubljani, da bi se kreirala nova notarska mesta, tako v Ljubljani dve, v Mariboru eno, v Prekmurju dve, se je uvedla ceremonija poizvedb za opravičeni številki. Stvar se je nekaj časa vlekla in sedaj menda spi. Ugotavljamo, da bi morala biti danes vsa ta mesta že kreirana, če bi bilo po volji pravice in ne po samovolji. Ne bomo se spuščali v detaje, za danes povemo samo to, da nese najslabša ljubljanska notarska kancelija na mesec gotovo 20.000 do 30.000 kron. Če odračunimo za izdatke 6000 kron, kar je pa preveč, še vedno ostane najmanj okroglo 14.000 do 24.000 K.

## Politične beležke.

Poslanec Roškar je imel preteklo nedeljo v Sv. Jakobu v Slov. Goricah shod, na katerem pa so bili samostojni kmetje v ogromni večini. Roškar je to takoj opazil in se zato poslužil druge taktike, da bi speljal poslušalce na led. Začel je namreč napadati uradništvo in učitelstvo in hujskati kmetje proti temu stanovanju, češ, da imajo prevelike plače. Načrt pa se mu ni posrečil. Še manj sreče je imel mariborski načelnik orlov Tratnik, ki je hotel ustanoviti v Sv. Jakobu Orlo, a je izvedel, da so že skoro vsi fantje vpisani v Sokola.

Naše zakonodajstvo. Iz Beograda poročajo: V parlamentarnih in političnih krogih se temeljito razpravlja vprašanje, kako bi se moglo kar najbolj pospešiti sklepanje najnujnejših zakonov, ko ustavotvorna skupščina konča svoje ustavno delo in pristopi k zakonodajstvu. Po končanem ustavnem delu se bo pokazala potreba po mnogih novih zakonih iz vseh strok javnega življenja, potrebno bo izenačenje obstoječih zakonov, vstvarjanje novih pravnih principov in prilagoditev obstoječih zakonov ustavnim določbam. To delo bo ogromno in težko je, ako ga bo mogla ustavotvorna skupščina hitro končati, zato se je pojavilo v političnih krogih par predlogov, kako naj bi se zakonodajno delo pospešilo. Dr. Voja Marinković je stalvil predlog, da naj se ustanovi za-

silno bo gotovim gospodom to razpravljanje, zatorej za enkrat prenehamo in pridemo o priliki po potrebi še na te stvari. K temu pripominjamo še samo to, da imamo v mislih najslabšo pisarno ne pa tisto, ki napravi na dan okrog 20 notarskih aktov in ki zaposluje tri notarske kandidate!

V Italiji imajo notarijat, nimajo pa po dobljenih informacijah tako velikih notarskih far kakor pri nas. In to je vzrok, zaradi katerega silijo ondojni notariji k nam. V nekem slučaju vemo pozitivno, da sili dotičnik v Jugoslavijo in zapuša svoj rod in dom zaradi tega, ker je odpadla doseadanemu okoliščina velika občina in ker so v Jugoslaviji večja in boljša notarska mesta. Na čigavo škodo? Na škodo tistega notarskega naraščaja, ki vkljub že sramotno dolgi dobi let ne pride do imenovanja. Socialna pravičnost, kje si?

Tudi notarija Marka Puschnika nam še manjka! Iz tega, da kdo optira za Jugoslavijo, še ne sledi, da mora dobiti pri nas boljše mesto. K vsemu temu naj še mogoče pride par notarijev iz Nemške Avstrije za repesalije na požihe in poboje, ki se gode nad našimi ljudmi na Koroškem.

Potem bo domovina rešena po mnenju gotovih gospodov, kateremu naziranju so se uklonili že tudi drugi, poprej precej samostojni ljudje. Na vse to in drugo še pridemo. Naši narodni notariji morajo sedeti na deželi in morajo naši boljši ljudje v Jugoslaviji služiti Nemcem! Kam smo prišli?

Mizerija notarskega kandidata, ki je izročen milosti in nemilosti, se ne manjša, temveč raste. Opozorjamo na te razmere slovensko javnost, ki ji je gotovo ne more biti vseeno, kakšno razpoloženje se neti v njenih sinovih, opozorjamo obrambna društva na zgorajšnji slučaj, s katerim se hoče iti preko njih, opozorjamo naše poslance in jih prosimo, da podvzamejo takoj energične korake za kreiranje novih notarskih mest, saj je to tudi socialna reforma, ki jo je treba rešiti. Znano je, da so ljudje v Ljubljani večkrat v zadregi zaradi pomanjkanja notarjev. Tudi te dokaze lahko doprinesemo. In mero-dajni krogi še nimajo zmisla za nova notarska mesta! Kaj hočete?

Končno pa se obračamo do slovenskih notarjev in jih opozorjamo na te razmere. Njim gotovo ne bo vse eno, kaj se godi z notarijatom.

Vemo pa, da so mlajši in vsi uvidnejši notariji na strani zatiranih in za reformo. Če pa pride do tega, češar se vesele gotovi nasprotniki notarijata, ni to naša krivda, temveč naznačenih krogov. Taktika čuvarjev notarijata je proti notarijatu.

konodajni svet, ki bi v sporazumu z vlado izdeloval najpotrebnejše zakone, kateri bi bili takoj predloženi revizijski skupščini. Drugi predlog je formuliral podpredsednik ustavnega odbora Juraj Demetrotič, ki daje pravico sklepanja nujnih zakonov ustavnemu odboru, ki bi sklepal začasne zakone do sestanka redne narodne skupščine. Sedanji ustavni odbor bi imel tudi pravico in dolžnost sklepati in reševati o vladinih zakonskih predlogih. Po Demetrotičevem predlogu bi ustavni odbor ne imel pravice sklepati o sledečih zakonih, ustavljanje ustavnih odredb v zmislu čl. 86. ustave, podaljšanje vojaške dolžnosti, nalaganje novih finančnih bremen, sklepanje državnega posojila in odobravanje državnega proračuna. Za veljavnost teh začasnih zakonov je potreben predlog vlade, sankcija krone in skupščinsko poročilo, ti zakoni imajo pravomočno zakonsko silo, dokler jih ne ukine redna narodna skupščina ali pa izmenja z novimi zakoni.

Konferenca Radičevcev. Konferenca glavnega odbora Radičeve seljačke stranke ni napravila na javnost udosa, ki ga je morda pričakoval Radič, ali še bolje, ki so ga morda želeli in pričakovali tihi njegovi zavzniki. Tudi v stranki sami je precej nezadovoljstva proti vodstvu: narod je sprevidel ničnost Radičeve politike, vedel katere visi v zraku 49

mandatov brez vsake politične moči, vse obljube so ostale neizpolnjene, vsa demagogija se je razblinila v nič vspricho resnega in smernega dela v ustavotvorni skupščini. Zanimivo je, da so sedaj Radičevci začeli sestavljati svoj ustavni načrt, ki ga predložijo konstituenti, ko je ta v ustavnem odseku že skoro končala ustavno delo. Kaka konfuznost vlada v Radičevski stranki je dokaz, kako si predstavljajo ti ljudje državno obliko Hrvatske v sestavi Jugoslavije. Po Radičevi zahtevi naj bi bila »Hrvatska nevtalna seljačka republika v mednarodno priznanem okvirju Jugoslavije«. Kako si predstavlja Radič to državno obliko pač nikdo ne more razumeti, pa gotovo tudi sam Radič ne, ki je ves čas svojega življenja posebjena konfuznost. — V splošnem pa so postali Radičevci precej ponižnejši, pravijo da pod vtiom imenovanja novega bana za Hrvatsko. Ko je bil ban še gospod Laginja, ki ga je Radič imenoval »gobo mesto človeka«, je Radič grozil s svinčnimi kroglicami, danes pa, ko je ban Hrvatske postal Tomljenović, govori Radič že o kavčukastih kroglicah, kajti v komunikaciji o seljaški konferenci pravi: »najodločnejše svetujemo svojim organizacijam, da ostanejo vedno na polju one politične borbe, ki se odločuje končno s kavčukastimi kroglicami«. — Tako se je ona velika »nevarnost« Radičeve akcije, na katero so se veselili toliki njegovi bivši in tudi sedanjí tihi zavzniki, izkazala kot balonček iz mila, ki mu je treba le najmanjše sapice, da se razblini v nič.

VSI NA DELO, DA REŠIMO BRATE!

## Domače vesti.

O ČUDNIH PRAVNIH POJMIH govori današnji »Slovenec« v svoji polemiki z beograjsko »Politiko«, ki komentira obsodbo dobrovoljca s solunske fronte, Vukasovića, ki je lansko leto v Zagrebu ustrelil v lipni jezi nekoga zagrebškega frankovca, ki je zabavljaj in psoval Srbe in našo državo. Nazorni »Politiki«, da bi se bilo pri presoji tega umora treba ozirati na duševno razpoloženje dobrovoljca, ki je prišel ravnokar iz bojev za osvobodjenje domovine, pa je slišal v ti svoji osvobojeni domovini zabavljati in psovati na državo, za katero se je boril in bil tudi ranjen, so »Slovenec« čudni pravni nazori, češ, da hočejo Srbijanci za dobrovoljce izjemne zakone zato, ker so dobrovoljci. Nikdo noče izjemnih zakonov, ker vemo vsi, da živimo v ustavni državi, ker se zavedamo svojih dolžnosti do zakonov in do države, niso pa prav nič čudni pravni nazori, ako bi zahtevali izjemnih zakonov za one, ki jim je protidržavno in protinacionalno hujskanje vsakdanja jutranja in večerna molitev. — »Slovenec« bogaboječe pristavlja: »sedaj marsikaj razumemo...« Da, da, mogoče so našli v svetem pismu oni lepi rek: »strah božji je začetek modrosti«.

SE BOLJ ČUDNA ZGODBA. Zastopnik ljubljanskega »Slovenca« in »Jugoslavije« poroča svojima listoma povodom zasedbe logaškega okrajja zaupno svojo čudno zgodbo o dveh bratih, ki sta podedovala denar, a je eden ostal v Italiji, drugi pa je odšel v Jugoslavijo; dočim je sedaj po zasedbi brat iz Italije bogataš, vsled kulturnih razlik je pa bratu ostalo po kronsko-dinarski relaciji le par tisočakov. Res, čudna zgodba; a mi vemo že, da je bolj čudno zvodbo, ki nam je pa ne sporoča zaupnik: Bila sta dva brata, eden je ostal v neodrešeni domovini, drugi pa je odšel v Jugoslavijo. Oni v Italiji je bil suženj, pest italijanskega karabinierja je ležala nad njegovim vratom, vlačili so ga po Siciliji in Sardiniji, oni pa, ki je odšel v Jugoslavijo, ostal je svobodni mož. In ko sta se po zasedbi sestala oba brata, rekel je oni iz Italije: »Sedaj sem se rodil na novo, ko sem svobodni. Vi, ki ste svobodni, ne veste kaj je suženjstvo našega naroda!« — O par tisočakah, ki jih je imel morda več v žepu, pa osvobodni brat ni govoril.

AVSTRJSKO ZASTOPSTVO v Ljubljani nam je poslalo okrožnico s pomenilom k nekaterim pritožbam, ki so se v zadnjih dneh iz občinstva pojavile proti temu zastopstvu. Avstr. zastopstvo pravi, da ni dalo povoda za te pritožbe, in navaja: 1. doslej ni zastopstvo imelo uradnika, ki bi znal slovenski dobro pisati, česar govori slovenski. Zato so se do-

## Prosvefa.

»Novi Rode« vsebinsko februarake Stevilke: S. Sardenko: Na prej. — I. Gruden: Na Krasu. — Peterlin-Petruska: Jeseni. — Ka. Meško: Mali koroški trpin. — Fr. Bevč: Polček nese v milinček. — Slika. — Fr. Zgur: Zvonovi. — M. M.: Postanek cerkve v Sp. Idriji. — S. Sardenko: Na žagi. — M. M.: Idrija pred potopom. — V. Levstik: Zorjav in čigaja. — Fr. Bevč: Skratom je plesal. — Slika. — Fr. Bevč: Čedno. — Fr. Zgur: Rimska cesta. — J. Soklič: Slavni abstinenti. — Poni in zabava. — Kotiček malih. — »Novi Rode« izhaja vrak: naseco in etano na leto 12 lir. Uročišstvo in uprava v Trstu, ulica Ruggero Manza 20/1. Rokopisi naj se pošiljajo priporočeno uradniku J. Sameni, Trst, Ruggero Manza 20. I. nadst. — Redni občni zbor pevskega društva »Slavce« se vrši v soboto dne 12. t. m. ob 20. uri v društvenih prostorih v Narodnem domu. Pozivljamo ustanovne, podpomo kakor izvršujoče članke, da se zborovanja polnoštevilno udeležijo.

## Sport in turistika.

Slovensko Planinsko Društvo ponovno opozarja, da so vse planinske kočke razen koč v Kamniški Bistrici in Valvazorjeve kočke pod Stolom čez zimo zaprte in da ni v kočah nobene opravne in tudi ne drv. Poset koč je dovoljen samo v spremstvu oskrbnika ali za to določenega vodnika. Informirati se je pri Osrednjem odboru. Ker se dogajajo ropet vlomi v kočke, bo društvo vse, ki brez privolenja izstopijo v kočke, kazenskim potom zasledovalo.

S. K. »PRIMORJE« v Ljubljani vabi vse članke na 18. t. m. ob enajstih v igralni sobi kavzarne »Zvezda«. Dolžnost vsakega člana je, da se udeležijo sestanka. — Tajnik.

Ljubljana, 9. februarja.

slaj posluževali v uradnem občevarju z našimi uradi francoskine, obenem so na iz Dunaja zahtevali uradnika, ki je zmožen slovenskine tudi v konceptu, in so ga sedaj dobili, vendar česar bodo odsej vsi akti za občevarje z našimi oblastmi slovenski. 2. V zavezi neke slovenske stranke, ki ni dobila potnega lista, pravi, da zastopstvo svaro ni moglo postopati drugje nego po svojih predpisih, da se pa ni posluževalo one oblike, ki se zastopstvu očit. 3. Končno naglašajo zastopstvo, da postopa sicer tako kulturno, kakor bi sicer nobeno drugo zastopstvo, češ, da vkljub ogromnim pisarniškim poslom odpravlja skoraj vse prošnje za potne liste pismeno, dasiravno bi pravzaprav vsak prošelec moral osebno priti k zastopstvu, ki naglašajo, da odpravljanje pismenih prošelj ni njegova dolžnost in da se nikakor nerazume samo po sebi.

ZANIMIVO »ODPRTO PISMO«. Splitski »Život« objavlja naslednje odprto pismo: »Dr. Matj Drinkoviću, narodnemu poslaniku in bivšemu ministru, sedaj v Splitu. Z ogorčenjem konstatujemo, da ste se Vi kot naš sopotnik na parobrodu »Maroš« za mizo, kjer je bilo navzočnih več tujcev, posluževali, govoreč o naši vojski in državi, takih izrazov, ki žalijo vsakega rodoljuba našega troimenega naroda. Eden navzočnih Vas je poučil, da ne dovoljuje takih žalitev ter Vam povedal, da so Vaše izjave lažnive. Priobčujemo to javnosti, da izve tudi širše občinstvo, s kakimi namerami prihajate v Dalmacijo. — Sopotniki parobroda »Maroš«.

Z LJUBLJANSKE UNIVERZE. Včeraj, dne 8. marca, je začel na ljubljanski juridični fakulteti svoje predavanje o »Pravni zgodovini južnih Slovanov« bivši profesor kijeveske, sedaj kontraktualni redni profesor ljubljanske univerze, prof. Jasinski-Nikič. Predavanje se je vršilo v nekdanji deželnozbornski dvorani in mu je prisostvoval tudi dekan juridične fakultete dr. Kreck z vočjim številom profesorjev. Kako zanimanje vlada med visokošolskim dijaštvom, je pokazalo dijaštvo s svojim številnim obiskom in z ovacijami, ki jih je prirejalo predavatelju na koncu predavanja. — Casopisje na predavanje ni bilo vabljeno.

AGLAJA FRANK POBEGNILA IZ ZAPORA. Kar je bil Susteršič za Slovenijo, to je bil in je še Ivica Frank na Hrvatskem — izdajca narodne misli. Takoj po prevratu je Frank nemudoma zapustil Zagreb in pobegnil v inozemstvo, kjer ruje proti naši državi, pri čemer ga vztrajno in z veliko vnemo nadpira njegova žena Aglaja. Zlasti je ona igrala glavno vlogo pri agitaciji na Hrvatskem. Na agitacijskem potovanju je bila gospa Aglaja nedavno aretovana ter odvedena v zapor v Mitrovico, od koder pa je po premeteno zasnovanem in izvedenem načrtu pobegnila na Madžarsko. Za njen beg je Ivica Frank potrošil nad 1000 dolarjev.

Pobegnil iz zapora se je s pripravljenim avtomobilom odpeljala do Drave, kjer jo je na meji čakal madžarski poročnik Jeszenski ter jo v čolnu prepeljal na madžarsko stran. \* POPIS PREBIVALSTVA V OSJEKU. Slavonsko glavno mesto Osijek šteje po zadnjem ljudskem štetju 34.082 prebivalcev. Po materem jeziku je 16.278 Hrvatov, 4542 Srbov, 676 Slovencev, 822 drugih Slovanov, 9587 Nemcev, 1919 Madžarov, 107 Arnavtov in 98 pripadnikov drugih narodnosti. Naših državljanov je 30.403, inozemcem 2377, še neodločenih 1102. Kakor je razvidno iz doslej objavljenih podatkov o ljudskem štetju, ima Osijek največ prebivalcev nemške narodnosti od vseh jugoslovanskih mest.

ZA INTERESE. Delevacija ministrstva financ objavlja uradno: Ker poedini naši državljani še vedno vlagajo prošnje za naknadno žigosanje obveznic vojnih posojil bivše avstro-ogrske monarhije, je gospod finančni minister z razpisom z dne 28. februarja 1921, Dbr. 1964 odredil, da se smejo take prošnje sprejemati še do vstetega 15. marca 1921. Na poznejše vlozene prošnje, se v nobenem primeru ne bo oziralo. Žigovanje naknadno vloženih obveznic se bo vršilo edino le pri generalni direkciji državnih dolgov v Beogradu. Morebitne prošnje naj se kolkujejo s kolkom za 7 dinarjev in vložijo pri delevaciji ministrstva financ v Ljubljani.

POKOJNINSKI FOND ZA OROŽNIKE. Kakor smo že omenili, razglasa »Uradni list« v številki 24 uredbu o orožniškem pokojninskem fondu kot zavarovalnici za orožnike in njihove rodbine. V ta fond se bodo stekale mesečne vloge orožnikov, povisek na plače in doklade in ves denar, ki so ga orožniki vložili v invalidski fond od 1. januarja 1919 do danes. Fond je pod nadzorstvom države. Dokler je orožnik v aktivni službi, nima pravice do fonda. Pravico do pokojnine dobe orožniki po dovršenih desetih letih službe in znaša v tem slučaju 40 odstotkov plače in doklad. Najmanjša pokojnina znaša 1920 kron letno.

STEVILKO RUSKIH BEGUNCEV V JUGOSLAVIJI znaša po zanesljivih podatkih približno 32.000. Rastreseni pa so ruski begunci tudi po drugih evropskih državah. V Carigradu na otoku Lemnos in na Galipolju se jih je naselilo 90.000, v Bolgariji 7000, v Rumuniji 20000, na Grškem 2000, v Franciji 154.000, v Nemčiji 300.000, v Čehoslovanski republiki 5000, v Avstriji 4000, v Italiji 20.000, ravnotoliko v Estoniji, na Poljskem 120.000, v Švici 4000, v Latviji 2000 in na Litavskem 3000; skupaj nekaj manj ko 1 milijon.

ODVETNIŠKA ZBOVNICA V LJUBLJANI razglasa, da se odvetnika dr. Sander Hrašovec v Kožem in dr. Janko Lešnik v Rogatcu s svojo pisarno v treh mesecih preselita v Smarje pri Jelšah.

MARIBORSKA SKOLSKA ZUPA šteje 19 društev in dva odseka. Po statistiki z dne 31. avgusta 1920 šteje 1773 članov, 626 članice, 563 moškega in 181 ženskega naraščaja, 563 moško in 341 žensko deček, skupaj 3755 članov.

FRANCOSKO-JUGOSLOVANSKI CASOPIS. S t. aprilom začne v Parizu izhajati časopis pod naslovom »Francoska-Jugoslavija«, ki bo imel nalogo, da propagira čim tesnejše stike med obema narodoma.

PROTI PLAČARINI, to je davku, ki ga je plačevalci zasebnim uslužbencom poleg osebne dohodnine, nameravajo zavzeti stališče zasebni nametščenci v Ljubljani. V ta namen sklicujejo shod za četrtek dne 10. t. m. ob pol 8. uri zvečer v dvorani Mestnega doma. Na željo Društva zasebnega uradništva Slovenije v Ljubljani pozivlja Trgovska in obrtniška zbornica službodajalce, da se udeležijo tega zborovanja.

PREDPRODAJA VOZOVNIC V MARIBORU. »Balkan«, d. d. za mednarodne transporte v Mariboru, je prevzela od ravnateljstva južne železnice predprodajo vozovnic za vse proge južne in državne železnice. Vozovnice se prodajajo po normalni ceni. Z ozirom na to, da tujski promet v Mariboru dnevno narašča in da vlada pri postajni blagajni vedno velika gneča, pozdravljamo ta koraki novega podjetja, katero je v narodno-gospodarskem oziru in v prospekta južnega prometa velike važnosti. — Kaj pa Ljubljana? Ali bo tudi tu zastala za štajerskimi mesti?

LJUBLJANSKI SKOL prosti svoje članke in članice, ki članarine doslej še niso plačali, da to čimprej store. Razen petkov, nedelj in praznikov se plačila sprejemajo med 17. in 19. uro v odborovi sobi v »Narodnem domu«. V svrhu izpopolnitve evidence poudinuh — osobito predvojnih — članov z ozirom na osebne podatke, prosimo osebne zglasitve. Obenem opozarjamo, da se v navedenih urah sprejemajo tudi prijave na novo pristopivših članov, ki odgovarjajo določilom društvenih pravil.



**\* ZA VARSTVO REDKIH IN POMEMBNIH ŽIVALI IN RASTLIN.** Deželna vlada za Slovenijo je izdala naredbu o varstvu redkih ali za Slovenijo tipičnih in za znanstvo pomembnih živali in rastlin in o varstvu podzemskih jam. Ne sme se loviti in pokončevati kozorogov obeh vrst, ne velike uharice, sokola selca, planinskega orla in drugih imenovanih v navedenih prilogah, nadalje ne jaskih hroščev, metulja apolona itd. Tudi se ne smejo trgati, vrati in prodajati za našo flor pomembne rastline, kakor murka, planinka, razne vrste volčica, svišča in jegličev. Ni živali, ki ne žive pod milim nebom, in na rastline, ki se goje po vrhah, se prepoveda ne nanaša. To zadnje podrobne določbe objavlja »Uradni list« z dne 9. marca t. l.

**\* VOJNIM INVALIDOM, VDOVAM IN SIROTAM.** Vsi organizirani člani in članice sodnega okraja Ljubljana se v lastnem interesu pozivljajo, da do vključno 10. t. m. pisмено ali ustmeno prijavijo sledeče podatke: 1.) številko članske knjižice, 2.) natančen naslov in število družinskih članov. Gre za zelo važno vprašanje. Prijave sprejema poverljive splošne organizacije vojnih invalidov, vdov in sirot za Ljubljano in okolico v Ljubljani, Sempeterska vojašnica, vrata št. 3, pritličje levo.

**\* PRISTOJBINE OROZNIKOV.** Naredba poverljivosti za pravosodje z dne 5. marca 1921 določa za moštvo orožništva brez razlike čina dnevnice po 40 K, ki mu pristojijo za potnine, eskorte in pričevanja pri sodišču, ako je sedež sodišča oddaljen od orožniške stanice najmanj 75 kilometrov. Naredba ureja tudi potne stroške. Kilometrina znaša 2 kroni za kilometer.

**\* PREKINJENJE TELEFONSKEGA PROMETA.** Poštno in brzojavno ravnanje v Ljubljani naznanja, da se bo telefonski prevodni objekt na belgijski vojašnici povodom rekonstrukcije tukajšnjega telefonskega omrežja v času od 10. marca do 13. marca t. l. preložil. Zaradi tega bodo v navedenem času izključeni iz prometa telefonski naročniki s sledečimi naročniškimi števili: 4, 53, 59, 60, 107, 110, 244, 247, 253, 276, 337, 341, 351, 356, 363, 368, 415, 446, 447, 555, 566, 569, in sledeče direktne telefonske zveze: 1.) vojni delegat, licej — glavni kolodvor, 2.) inšpektorat državne železnice, licej — glavni kolodvor, 3.) inšpektorat državnih železnice, licej — obratno ravnanje, 4.) južne železnice.

**\* SLOVENSKO OBRATNO DRUŠTVO** v Mariboru priredi danes, 10. t. m. ob 90. uri v Narodnem domu obratni sestanek, na katerem bo g. Dobravac predaval o davčni obveznosti in izpolnitvi davčnih pol.

**1. SPLOŠNO DRUŠTVO JUGOSLOVENSKIH UPOKOJENCEV** s sedežem v Ljubljani, opominja tem potom svoje člane, kateri niso še poravnali mesečnih prispevkov, da iste takoj poravnajo zaradi zaključitve računov, ki se bodo predložili na občnem zboru, kateri se bo vršil ta mesec. — Na svoječasne zlobne napade gotovih družinskih »prijateljev« je dalo najboljši odgovor društvo samo s svojim nepričakovano lepim napredovanjem, ker se je brez agitacije in posebnih vabil v tem kratkem času vpisalo 962 članov raznih stanov. Ravnanost razveseljuje pa je zanimanje vpojkencev v Mariboru, Ptuj in Novem mestu, ki so pristopili k društvu, odnosno osnovali podružnice, katere imajo že čez 300 članov. Društvena oprava je tudi v gospodarskem oziru zadovoljiva, ker izkazuje v tej kratki dobi že par tisoč kron društvenega premoženja. Kako je bilo društvo potrebno in kako je bila koristna naša zveza z bratskimi društvami tovarišev vpojkencev v Zagrebu, Sarajevu, Splitu in Beogradu, katere imajo čez 15.000 članov, z agilnimi predsedstvi, dokazujejo od države izposlovane, odnosno priznane draginske doklade vpojkencev. Tovariši, skrbite, da bo vsak vpojkenc član našega društva, ker s tem koristite sebi in upokojujencem sploh!

— Gospode odbornike in namestnike vabimo k važni odobrovi seji, ki bo v nedeljo dne 13. t. m. ob pol 3. uri popoldne. — Društveni odbor.

**\* MESTNI TRŽNI IN POLICIJSKI UPAD** v Ljubljani bo vsled snazjenja prostorov v soboto dne 12. t. m. za stranke zaprt.

**\* Izgubil** se je znesek 880 K, in sicer dva prosti bankovca po 400 K, dva po 10 K 1 za 40 K in 1 za 20 K na poti od Bleiweisove ceste, vladne palače, po Erjavčevi cesti mimo gledališča, Hilsnerjevi ulici, Turjaški trg, Mesni trg, Sadni trg mimo Mestnega doma, Strelški ulici na Strmo pot. Pošten najditelj se prosi, da izroči najdeno v našem uredništvu. Denar je izgnil revež.

**\* NESREČA NA ŽELEZNICI** Na poti proti domu je v soboto na progi južne železnice blizu Brežic smrtno ponesrečil železniški delovodja Alojzij Renčelj. Hodečega po železniškem tiru, ga je zgrabil brzovlak št. 503, mu razbil glavo ter ga vrgel štiri metre globoko pod most. Tam so ga ljudje našli v nedeljo zjutraj mrtvega.

**\* JUGOSLAVIJA OBLJUBLJENA DEZELA.** V torek se je večerni vlak pripeljal v Maribor elegantno oblečen mladnik, najel takoj izvoščika in se popeljal do kavarne Central. Izvoščik je naročil, naj ga počaka pred kavarno. Ker tuja le predolgo ni bilo iz kavarne, je stopil izvoščik v kavarno, kjer pa ga je tujec začuden gledal in vprašal, kaj vendar hoče, saj je Jugoslavija obljubljena dežela, kjer je vse zastoj. Mladega pustolovec Jana Fruška, brez vsakih sredstev, je policija aretirala in odpeljala v zaporo, kjer je reš vse zastoj.

**\* SCHÖNBRUNSKA DVORANA — MUZEJ.** Kakor se nam z Dunaja poroča, se nekdanji cesarski grad Schönbrunn prevzame v državno upravo. Grad se ohrani v svoji historični obliki, notranji prostori pa se preurede za muzej avstrijske zgodovine. Še transit gloria...

**\* KRŠČENO MLEKO.** Ljubljanski mestni magistrat je danes na državnopravniški vložil kratko ovadbo proti trinajstim osebam, mlekaricam in prodajalkam mleka, ki so v zadnjem času potvarjale mleko na zelo nesramen in brezvesten način kar na debelo. Mlekarice in prodajalke so prilivale mleku velike količine vode, v najmanj 20 in največ 50 odstotkih. Ljubljansko prebivalstvo se je že dalj časa pritoževalo nad slabo kvaliteto mleka, ki ga donosajo mlekarice. Tržnemu nadzorstvu so danes dne prihajale številne pritožbe in nadzorništvo je v zadnji polovici meseca februarja izvedlo strogo kontrolo vseh mlekar in obenem vzelo pri vseh mlekaricah male poskušnje. Kemična preiskava v laboratoriju tržnega nadzorništva pa je spravila na svetlo lepe rezultate. Na podlagi teh kemičnih preiskav so bili zaradi notvorbe mleka ovadeni: 1.) Ferdinand Neržima v Križevniški ulici. Rezultat preiskave njegovega mleka je bil naravnost presenetljiv. V mleku je bilo 1,5 % maščobe, a 50 % pridelane vode. 2.) Antonija Lotrič v Sv. Florijana ulici št. 7. V mleku maščobe 2,1 %, vode 30 %. 3.) Marija Podjed v Sv. Florijana ulici št. 9. Maščobe 2,4 %, vode 20 %. 4.) Anton Cotman v Gradišću. Vzeli dve poskušnji. Prva: 30 % vode in 2,1 % maščobe. Druga poskušnja je pokazala, da je ta prodajalka prodajala zelo posneto mleko, ker je imelo le 1,3 % maščobe. 5.) Antonija Ješe, trgovka na Rimski cesti št. 8. Ta je prodajala mleko z 20 do 30 % vode. — Mlekarice iz ljubljanske okolice so izvajale dvojno prakso v potvarjanju mleka. Nekatere so ljubljanskim odjemalcem za drag denar prodajale do skrajnosti posneto mleko, tako, da je bilo v mleku le po 1 % maščobe. Druge so pa že posneto mleko krstile in prilivale vodo v znatnih odstotkih. Ovadene so sledeče okolice: Ivana Snoj iz Stože št. 27. Posnemala je polovico maščobe. 2.) Antonija Mrhar, posestnica na Ježici. Prilila je bilo mleku 30 % vode. 3.) Ivanka Semrajc, posestnica iz Jarš, 30 % prilite vode. 4.) Miha Kušar iz Podutika. Mleko močno posneto. 5.) Frančiška Podgoršek iz Bukovce pri Vodicah. 25 do 45 % prilite vode, 2,2 do 1,7 % maščobe. 6.) Ana Čamernek iz Gmeljeve. Vode 25 %. — Vse te osebe se bodo morale v kratkem pred okrajnim sodnikom zagovarjati zaradi notvorbe mleka.

**\* NAJDENO SKLADIŠČE UKRADENEGA BLAGA V LJUBLJANI.** Včeraj smo kratko zabeležili, da je ljubljanska policija aretirala enega cigana in tri ciganke, ki so v družbi ukradli nekaj blaga v veletrgovini J. Medveda v Sodni ulici. Nadalje poizvedbe in preiskave pa so spravile na dan veliko zalogo ukradenega manufakturnega blaga, katerega so ti cigani pokradli po raznih trgovinah. Kakor znano, sta v imenovanem trgovino prišla dva cigani in tri ciganke ter začeli kupovati razno manufakturno blago. Kmalu so odšli, ne da bi bili kaj kupili. Po njih odhodu pa je trdnin poslovodja zapazil, da je izginilo nekaj cefirja ravno v času, ko so bili cigani notri. Takoj so stili, da so blago ukradli ti cigani. A cigani, ko so videli, da se jim je trik izborni obnesel, so se zopet povrnil. Poslovodja jih je prijel. S ciganskim zgovornostjo so tatvino tajili. Po aretaciji pa so kriminalni organi v nekem prenočišču Kolodvorske ulice odkrili pravcato zalogo manufakturnega blaga, katerega so tja nanosili goreni cigani. Našli so štiri kose blaga, v vrednosti 5000 kron, in več volnenih nazlavlanih rut. Ker so lastniki tega blaga še neznan, naj se morebitni oškodovanci javijo na policijskem ravnanju.

## Gospodarstvo

Beograd.

Ravnokar nam je na razpolago statistika novoustanovljenih podjetij v letu 1920. v Srbiji s posebnim oziranjem na Beograd. Iz razvalin in trpljenja vstaja prestolnica stare zemlje in novih pokrajin. Patrijarhalno in življenje beograjsko spada že v zgodovino. Ob izlivu Save v Donavo nastaja skoro v ameriškem tempu veliko mesto, ki ima v bližnji bodočnosti ogromen ekonomski razvoj pred seboj. Tako nam kažejo številke. V predvojni Srbiji se je osnovalo leta 1920. 14 denarnih zavodov s kapitalom 14.300.000 dinarjev. V samem Beogradu je ustanovljenih na novo 6 denarnih zavodov s skupno delniško glavnico 39.000.000 dinarjev. Več kot štiri petine kapitala prihaja v Beograd, kjer je koncentrirana skoro vsa večja srbska trgovina.

Od omenjenih zavodov je začelo z delom 10 zavodov. Veliko intenzivnejše je bilo ustanavljanje delniških društev. V zadnjem letu je dobilo dovoljenje in se osnovalo 26 delniških društev s skupno glavnico 68 milijonov 400 tisoč dinarjev. Od teh društev odpade 16 na trgovsko-industrijska podjetja (delniška glavnica 26 milijonov 300 tisoč dinarjev), od katerih jih je zopet 11 v Beogradu (z glavnico 20.100.000 dinarjev) ostala pa v notranjosti države. 13 društev je že začelo z delom. Osnovanih je nadalje dve delniški družbi za brodarstvo s sedežem v Beogradu, od katerih pa še nobeno ni začelo z delom. Delniška glavnica v višini 25 milijonov dinarjev je srbska in ruska. Troje iskarniških delniških društev s sedežem v Beogradu je protokoliralo 1.700.000 dinarjev delniške glavnice. Ustanovile so se nadalje dve profesionalne zadruge z 1 milijonom dinarjev in dve kulturni delniški družbi vse s sedežem v Beogradu: z osnovno glavnico 1.200.000 dinarjev. Poleg večjih delniških podjetij, ki smo jih ravnokar omenili, šteje Beograd že celo vojsko trgovinskih družb, trgovcev-poeidcev, agentov, komisijonarjev in zastopnikov večjih inozemskih industrijskih in trgovskih firm. Pri vsem tem pa so se obnovila skoro vsa že pred vojno ustanovljena trgovska, agenturna, komisijska, industrijska podjetja.

Nekaj Slovencev si je v Beogradu s svojo pridnostjo že ustvarilo lepo bodočnost.

Ozirnja rojakom, ki čutijo podjetniško silo v sebi, pa je doma vsled ozkih meja, vsled še neodrešenih južnih in severnih krajev in zaprtih morskih luk ne morejo izrabiti, bi nasvetovali, da vzamejo svojo popotno culico in se napotijo doli k Donovi, kjer čaka njihovo pridnost še najlepša bodočnost. Svoji oziromini bi mogli doprinesti kar največ koristi. Obenem naj bi naša večja industrijska in trgovska podjetja ustanovljala, četudi z velikimi stroški zvezane filijale, ekspoziture in zastopstva, ki se jim bodo v bližnji bodočnosti obrestovala z visokimi odstotki.

— Oprostitev od plačevanja davka na poslovni obrt. Ministrski svet v Beogradu je odredil, da je vse blago, ki je prosto carine, prosto tudi davka na poslovni obrt.

— Dve novi žagi v Črnomlju. V Črnomlju v Belikrajini se otvorita dve novi žagi. Eno ustanovi znana zagrebška tvrdica Benedikt in sin, drugo pa domači črnomaljski kapitalisti. Druga žaga se ne bo bavila samo z žaganjem lesa, ampak bo izdelovala tudi lesena okna in vrata.

— Obrtna banka v Ljubljani. Upravni svet Obrtne banke je sklenil, vpoštevaje ugleden razvoj zavoda, naraščajoče povprašanje po kreditu in potrebo po lastnih sredstvih, izvesti zvišanje delniške glavnice od dveh na pet milijonov kron z izdajo 15.000 novih delnic po nominalu 200 K s pravico do čistega dobička v letu 1921 pod sledečimi pogoji: Starim delničarjem pripade opcijska pravica, in sicer na vsako staro delnico ena nova delnica po kursu 200 K, pristevši za stroške in obresti 40 K za komad. Zastavno potrdilo delnice prve emisije se ima pri podpisovanju predložiti. Ostalih 5000 delnic je na razpolago delničarjem, oziroma novim subskribentom po tečaju 220 K, pristevši 40 K za obresti in stroške za vsako delnico. Podpisovanje delnic traja od 1. do 31. marca 1921. Delničarji, ki v tem roku ne izvrše pravice opcije, izgube to pravico. Istočasno s podpisovanjem delnic je treba tudi polno vplačati odpadajoči

znesek. Kurzal dobiček, ki nastane iz izdaje novih delnic, se po odbitku vseh stroškov, obresti in pristojbin, pripiše rezervnemu zakladu. Pravico do repartitije si pridržuje upravni svet in se za nedodeljene delnice vplačani zneski vrnejo s 4 odst. obresti. Za uspeh te emisije jamči posebni sindikat. Subskripcije sprejemajo: Obrtna banka v Ljubljani, dalje Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani in njene podružnice v Celju, Mariboru, Ptuj in Brežicah, ter Prva hrvatska obrtna banka v Zagrebu. Ker je povpraševanje po novih delnicah zelo veliko, opozarjamo interese, da v najkrajšem času prijavijo podpis delnic pri imenovanih zavodih, ker se na nadstevilne in prepozno došlo prijave ne bodo oziralo.

— Delniška družba »Titanit«, ki edina ima v Jugoslaviji koncesijo produkcije eksplozivov v rudarske in industrijske svrhe, to v kratkem počela s svojim delovanjem. Večji del tovarniških objektov je že pod streho. Glavni produkt družbe, to je eksploziv »Titanit« v raznih jakostih, ki ima pred drugimi eksplozivi to prednost, da je v svojih razstrelbenih rezultatih najmanj enak nemškemu dinamitu, chedditu, snajdritu, stralitu itd. in da je vendar rokovanje z njim brez vsake nevarnosti za minerje. Družbine tovarne bodo pod stalnim nadzorom vojnega ministrstva in se bodo tudi cene eksplozivov določevale v sporazumu s tem ministrom. Družba ima sedaj 16.000.000 K glavnice, ki je vsa v domačih rokah, in bo v kratkem morala svoj kapital znatno povečati, ker bo gradila še druge tovarne vojnno-tehnične narave.

— Predpisana karantena na parni »Capard-Line«. »Jugoslovenski Lloyd« je dobil od Ounard-Line obvestilo, da bodo velj potniki, ki se vozijo iz italijanskih luk in iz italijanskimi parniki v Ameriko, podvrženi 31dnevni karanteni, ker se je pojavilo dogodilo, da so prišli potniki s temi parniki polni uši in z nalezljivimi boleznimi.

— Emancipacija na gospodarskem polju. Od tedaj, ko je naš narod dosegel, da se je osvobodil tujega jarma, se je počelo na vseh poljih gospodarskih pridobitev buditi živo stremenje za čim popolnejšo emancipacijo od tujega kapitala. Radi okolnosti, katerim se nismo mogli izogniti, je bilo naše začasno življenje vezano na ekonomsko silo nekdanje monarhije, tako da smo v teku desetletij potrebovali skoro herojske sile, vstrajnosti in modre previdnosti, da se ne bi naše tako maloštevilne institucije izpremenile v popolnoma tuje ekspoziture. In sedaj, ko se je posrečilo odstraniti to nevarnost, so se začeli naši zavodi, nekateri več, nekateri manj krepko razvijati, toda nekatere poslovne panoge kažejo naravnost slajen napredek. Tak izreden napredek imamo raznamenovati posebno v stroki zavarovanja, kakor nam to dokazujejo rezultati zavarovalne zadruge »Croatia« v Zagrebu. Ta zavod je v minulem poslovnem letu zbral na premijah in pristojbinah v stroki zavarovanja proti elementarni škodi 13.181.215 K 50 v, med tem ko so analogne številke v letu 1919, za te tri poslovne panoge znašale 15.414.103 K, oziroma 12.708.951 K, in je z ozirom na to znesel prirastek v letu 1919, za te tri poslovne panoge 9.015.124 K 14 vin. V stroki življenjskega zavarovanja pa je sprejela »Croatia« v tem poslovnem letu ponudb za 51.049.127 K ter izdala polje za 43.589.127 K zavarovane glavnice, med tem, ko so v predlanskem letu te številke znašale 15.413.103 K, oziroma 12.708.951 K in je z ozirom na to znesel prirastek 35.638.024 K, oziroma 30.790.176 K. To nam je najboljši dokaz, kako se je zavest o gospodarski emancipaciji v našem narodu globoko ukoreninila in kako si je ravno naša »Croatia« znala pridobiti s svojim solidnim in kulturnim poslovanjem popolno zaupanje občinstva. »Croatia« je pred dvema letoma ustanovila za Slovenijo svojo podružnico v Ljubljani, ki posluje na Starem trgu št. 11. (Glej oglaš.) ad 186

— Italijanske zahteve na londonski konferenci. Ministrstvo financ in zunanjih poslov sta izdelala spomenico za italijanske delegate na londonski konferenci, ki naj jim služi za smernico pri reparacijskem vprašanju. Italija zahteva uvrstitve takoj po Franciji, ki naj dobi 50%, od Nemčije plačane odškodnine. Uvrstitev za Anglijo, ki ni trpela na sovražnikovih invazijah, pomeni za Italijo veliko krivico, ker ji je s to uvrstitvijo priznana samo 10%. Dalje je Italija mnenja, da bi Srbija ne smela biti deležna vojne odškodnine, ker je isto že dobila z razširjenim teritorijem Dolžnost delegatov je, da prodro z zahtovo po reviziji italijanskega deleža na odškodnini; tudi mora biti Italija deležna prejšnjega nemškega kolonialnega posredstva. Spomenica se izreka proti 12% oddaji nemške izvozne bilance, ker je to proti interesom Italije.

— Srbsko-švicarska banka v Beogradu. Gospodarski svet je na svoji zadnji seji odobril ustanovitev srbsko-švicarske banke v Beogradu. — Casopisje dnevno poroča o ustanavljanju različnih društev, katerih delovanje se v glavnem hoče osredotočiti v Jugoslaviji. Znamenje, da

tudi kapitalistični krogi smatrajo našo državo za zelo ugoden investicijski objekt. Neizbrpana prirodna bogastva vabijo v naše dežele tuj denar; tuje finančne skupine računajo na bodočnost, ki je z zlatom okrašena, naša domača podjetja in denarni zavodi pa žive od danes do jutri. Kar zgleda, da takoj jutri ne bo prineslo dobička, opuščamo. Na naših domačih podjetjih in denarnih zavodih leži krivda, ako se našo državo v tujni smatra za kolonijo, katero je mogoče izkoristiti do koeti.

— Mednarodna razstava arhitekture, stavbinstva in industrije se vrši letos v mesecih maj, junij in julij v Gentu (Belgija). Glavni program te razstave je: 1.) razstava načrtov in projektov; 2. stavbenega materiala; 3.) notranja arhitektura; 4.) projekt in stavba hiš s stališča splošne stedičnosti; 5.) priprosto in razkošno opremljanje stanovanj; 6.) dekorativna oprava ulic. Razstav ima predvsem namen pokazati, kako ceno in hitro vzpostaviti po vojni razdejana domovja.

— Veletrg v Milanu se vrši v začetku aprila. Nekatere države imajo v načrtu vpustitev lastnih paviljonov za razstavo svojih domačih produktov.

## Borza 9. marca.

Zagreb, devize: Berlin 235 do 236, Budimpešta 35, do 35,25, Milan 544 do 545, London 578 do 580, Newyork 147 do 147,50, Praga 190,50 do 192, Dunaj 19,60 do 19,70, Pariz 1060 do 1063. Valute: dolar 144,50 do 145,75, avstrijske krone 20 do 21, levi 150, rublji 56 do 70, češke krone 182 do 190, franki 1050 do 1058, napoleondori 490 do 494, marke 226 do 236, leji 190 do 196, lire 536.

|                                      | denar blage |
|--------------------------------------|-------------|
| Banka za Primoreje . . . . .         | 960 1000    |
| Hrvatska eskomptna banka . . . . .   | 1400 1425   |
| Banka Brod na Savi . . . . .         | 282 285     |
| Jugoslavenska banka . . . . .        | 552 560     |
| Ljubljanska kreditna banka . . . . . | 900 920     |
| Prasedelona . . . . .                | 9125 9200   |
| Rečka pučka banka . . . . .          | 450 455     |
| Slovenska eskomptna banka . . . . .  | 635         |
| Eksploatacija drva . . . . .         | 1500        |
| Goranja . . . . .                    | 680 700     |
| Gutman . . . . .                     | 1355        |
| Slavonia . . . . .                   | 1175 1200   |
| Srpska banka . . . . .               | 740 745     |
| Dubrovačko parobrodno dr. . . . .    | 6000        |
| Narodna banka . . . . .              | 640 645     |
| Trgovsko-obrtna banka . . . . .      | 835 400     |
| Jadranska banka . . . . .            | 1800        |
| Našička industrija drva . . . . .    | 710 720     |

Beograd, valute: dolar 36,20 do 36,40, funti 139 do 140, franki 258 do 262, lire 183,50 do 184, leji 49,50 do 50, levi 43 do 43,50, marke 58,50 do 59, češke krone 45 do 46, avstrijske krone 5,20 do 5,40, napoleondori 123,50 do 124. Devize: London 143,50 do 144, Pariz 295 do 296, Praga 47,75 do 48, Dunaj 4,95 do 5, Berlin 59 do 59,50, Rim 135,50 do 136. Efekti: Narodna banka SHS 3000 do 3050.

Dunaj, prosti promet: Zagreb 510 do 514, Berlin 1166 do 1202, Budimpešta 179½ do 181½, Bukarešta 1035 do 1045, London 3020 do 3040, Milan 2830 do 2880, Newyork 773 do 777, Pariz 3465 do 3505, Praga 965 do 971, Sofija 915 do 925, Varšava 84 do 86, Zürich 12975 do 13025, ameriške note 762 do 766, bolgarske 905 do 915, nemške 1193 do 1199, angleške 3000 do 3020, francoske 5190 do 5170, italijanske 2825 do 2845, jugoslovanke danes brez notice, poljske 88 do 90.

Dunaj, efekti: Ob eredah borza zaprta.

Praga, Berlin 12275 do 12425, Zürich 182950 do 182650, Milan 281 do 291, Pariz 564 do 564, Beograd 208 do 21050, Bukarešta 105 do 10750, Sofija 9350 do 9450, Dunaj 980 do 1080, Varšava 837 do 927, Zagreb 5175 do 5275, Budimpešta 1787 do 1887, Svica 131850 do 132150, marke 12275 do 12425, Italija 284 do 288, Francija 588 do 561, Anglija 305 do 306, jugoslovenske 19950 do 20150, romanske 106 do 108, bolgarske 8050 do 9050.

Berlin: Italija 23150 do 232, London 24150 do 250, Newyork 64055 do 64195, Pariz 45150 do 45250, Praga 8330 do 8360, Budimpešta 14785 do 14795, Dunaj 1198 do 1202.

Zürich: Berlin 9325, Newyork 590, London 2313, Pariz 42077, Milan 21775, Praga 750, Zagreb 410, Bukarešta 805, Varšava 068, Dunaj 120.

## Vremensko poročilo.

Ljubljana 9.6.12 na nad morjem

| Dan       | Oblačn. | Slone | Barometar | Temperatura | Vetrovi | Nabo | Veterni |
|-----------|---------|-------|-----------|-------------|---------|------|---------|
| 9. marec: | 7. ur   | 238   | 19        | slab vzh.   |         |      |         |
| 14. ur    | 228     | 5     | 4         | sl. gvh.    |         |      |         |
| 21. ur    | 740     | 0     | 8         | sl. zevap.  |         |      |         |

Srednja večerajna temperatura 16, normalna 14 Vremenska uspehov: lepo mrl. vreme Solnce vzhaja ob 6.24 zanja ob 17.37

Lastnik in izdajatelj  
Konzorcij »Jutra«  
Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc



## Beseda o akademskem domu v Ljubljani.

(Dopis akademika.)

Sredi dvorane visi velika petrolejska svetilka, ki sili z vso težo na par metrov dolgo omizje. Par sključenih senc se drži ob vogalu mize, prav pri luči gospodarstvo tehniki s svojimi tablam, operirajo s šestili, ravnali, žopiči in barvami na vse strani.

Dva sta ob peči, ogledujeta čevlje, in ugibljeta koliko prenese čevlji, ki je že sedaj do kraja izdelan eden kot drugi.

Tam med posteljo telovadita dva z ročkami, v drugem koncu tiči pet glav skupaj in se pogovarjajo. Ta in oni poskušata zapeti, za njimi se vzdigne ves zbor in slika zapravljenega kasarnskega življenja je gotova!

Le tajna misel se ukrade iz tega širupa, zaželela si je ven, proč od tod, a ga je strah in se koj na to utopi zopet v brezskrbni pesmici »ta pian student«.

Pravzaprav je težko opisati to življenje v suboparnem pripovedovanju. Gotovo je toliko:

Študirati se ne da v takem domu, volja ti ne pomaga, ovir je preveč.

Zdravje je na tehničarji. Mrzle velike sobe gotovo niso primerne za te mlade ljudi, ki jim je vojska pustila vsakovrstne slabosti in beteznosti, revmatizem, pljučne, želodčne, očesne katarje...

Deževno je, kje se boš posušil, tudi ko bi imel dva para čevljev, kako bi tekal na grad preobnavat se. Kdor zmore zadostno obleko, zmora tudi žolke, da si preskrbi človeku primerne stanovanje.

To je na znanj.

Hujče je, da gubi v teh prostorih mladina smisel za pravo življenje, ubijajo ji ideale, materializem se polasča teh becnježev in kaj je gnusnejšega kot mladenič, ki naj stopi jutri ali pojutrišnjem pred ljudstvo in naj mu postane vodnik — On — vodnik? On, ki ne spozna bodočnosti, ki mu je edina vera in smernica življenja — polna žlica!

Naj navedem kot primer enega izmed tistih večerov, kakršnih je toliko doživel grad, kolikor časa že gostuje v njem akademski dom.

Pridem »domov« —

Pozdravljeni! Fantje!

Koliko je že ura?

Baš je najstaj odbila!

Kako ti je, buržuji! Si se dobro zabaval nočjo?

Hvala, proletarec, mokrata v čevlju mi dela posebno ugodje.

Nič hudega! Na deskah vojaške železne postelje se boš dobro raspal, na deskah ti ne bo treba ležati, imaš slame za tri prste na debelo in dobri ljudje so ti jo dali. Pa vojaške odeje imaš, sicer so umazane, a nič zato, saj si jih vajuš še iz tistih časov, ko si bil soldat!

Porogljiv smeh sledi grenkemu dovtipu.

Nasproti mene ima svojo posteljo v kotu tovariš, eden najbednejših. Sicer je prav dober fant in celo rad ga imam, četudi sva si radi nazorov o življenju vedno navskriž.

Pravkar se je vspel na postelji (le-žal je že, ko sem vstopil) zakrili z rokami po zraku in se opre na steno,

kakor bi jo hotel objeti, iz prs pa se mu izvije globok vzdih.

«Uh, kje je pravica? Kdaj je že ni bilo več? Človek, razirgan in lačen, zapravljajo svojo mladost in zdravje v tej umetni ječi, ki jo nazivajo moderno: »akademski dom« in to vse radi buržujske Jugoslavije, da ji boš jutri služil kot pokorni uradniški pes, ko boš izmogan toliko, da se ti ne bo ljubilo niti ust odpreti, da bi pljunil svojemu tlačitelju v obraz! (Dalje prihodnjic.)

Hugh Conway:

## Iz teme v luč.

Roman.

«Kako ste mogli kaj takega storiti?» je nadaljevala Priscila. «Odi ti brez vsake besedice, tavati čez polovico mesta, in to čisto sam ter nezmožen videti!»

«Sedite pa mi povejte kaj hočete s tem reči — kaj se je zgodilo?»

Ni se še docela otresla nevolje. «Ej, ako ste se hoteli opijaniti ali spiti kakršnokoli tako stvar, da bi zaspali ter se naredili nezvestnega, saj bi vendar lahko doma storili, gospod Gilbert. Ne besedice ne bi rekla.»

«Dobra bedakinja ste, Priscila. Pa povejte mi o minuli noči vse, kar veste.»

Šele ko je videla, da sem se prav razjezil, je bila pripravljena govoriti odkrito, in v glavi se mi je zavrtelo, ko sem slišal njeno poročilo. Povedala mi je pa sledeče:

Približno eno uro po mojem skrivnem odhodu se je zbudila. Pritisnila

je očesa k vratom, da se prepriča, ali spim in če kaj potrebujem. Ker pa ni slišala najmanjšega glasu v moji sobi, je šla noter ter našla posteljo prazno, mene pa nikjer. Bržčas se je bila reva še vse bolj prestrašila, kakor je priznala. Dobro je vedela, kako sem bil zadnje dni obupan, in ne dvomim, da se je je najprej potolil strah, da sem umoril sam sebe. Šla me je iskat, ker pa je kmalu spoznala, da me je nemogoče najti brez pomoči, se je zatekla k prvemu in zadnjemu pribežališču Angličinj v takem slučaju — k policiji. Pri najbližji stražnici je povedala svojo zgodbo, dokazala s prošnjami in opisovanjem mojega stanja nujnost celega slučaja ter vzbudila sočutje, tako da so takoj brzojavili na druge stražnice z vprašanjem, če so morebiti našli človeka, odgovarjajočega mojemu opisu. Kakor na žrjavici je Priscila čakala do petih zjutraj, ko je došel ugoden odgovor iz drugega konca mesta. Sporočali so, da so pravkar prinesli na stražnico mladega, očividno slepega človeka, ki pa je bil vsekakor pijan in nezvesten.

Priscila je hitela na pomoč. Našla me je nezvestnega ter določene, da pridem pred policijskega sodnika ko se zavem. Poklicali so zdravnika, ki je izpričal, da sem nedolžen, kar se tiče alkohola. Energična Priscila me je prenesla varno v izvoščeka pa povedala uradnikom nekaj gorkih, ker so tako ravnali z menoj. Nato pa me je odpeljala domov ter me položila na posteljo, ki sem jo tako smelo zapustil.

V svojo žalost sem moral iz njenih besedi posneti, da je ona vzlic ozlovoljenosti, kakor jo je kazala do

policijskih stražnikov, enako njim presojala moje stanje. Vendar je bila zelo hvaležna zdravniku, ki ga je smatrala večim in vpludnim praktikom, ki je rešil s pravočasnim, a neresničnim pojasnilom pošteniaka iz stiske.

«Tega pa še nisem vedela, da ostane telo tako dolgo nezvestno po njej. Samo nikoli več ne naredite kaj takega, gospod Culbert», je končala.

Zoper njena sumničenja se nisem branil. Težko, da bi bila Priscila prava oseba, ki sem ji želel zaupati doživljaje te noči. Najboljše je bilo nič ne omenjati pa jo pustiti, da dela svoje, nemara ne neravne sklepe iz vsega.

(Dalje.)

**DOBER DAN!** in nikakih bolečin na bočite imeli, če uporabljate Fellerjevo Elsa fluid in Elsa kroglice. 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici Elsa fluida 42 — K. 6 škatlic Elsa-kroglic 18 — kron Ideal vseh sredstev za negovanje lepote so Fellerjeva obrazna pomada močnejše vrste 15 — K. Fellerjevo pravo medicinsko lilijno mlečno milo z znamko »Elsa« 19 —. Fellerjeva Tanokina pomada za rast las, veliki lonček 15 — K. — Tudi vsi drugi Elsa izdelki tvrdke Eugen V. Feller Donji Stubi. Elsa trg št. 351 na Hrvaškem so vseskozi zanesljivi in priporočljivi. 436

## Stenografino in strojepisko

izveščano, sprejemem takoj, plača po dogovoru.

Odvetnik dr. JOSIP KLEPEC  
Janez Trdinova ulica št. 8.

# Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana,

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana Prešernova ulica 50, v lastnem poslopiu. Telefon št. 40 in 457

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predulmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

**Dobro ohranjen glasovir** se takoj po ceni proda. Vpraša se in je na ogled pri bišnici, Maribor, Siplarska ulica 4. 488 5-1

**Prostovoljna dražba** dromedrostropne hiše, obtoječe s enajstimi sobami, štirimi kuhinjami in dvema oratorijima, pripravno tudi za kakšno večje podjetje, se vrši dne 20. marca ob 2. uri popoldne v Ponikvah št. 41, pošta Videm-Dobropolje. 484 3-1

**Svinjsko mast**, čisto, doma topljeno, sprejema od 50 kg naprej po najni ji dnevni ceni tvrdka Janko Popović, Ljubljana. 480 38-14

## Naprodaj

so te-le stvari:

Velika preproga, lepa otroška postelja z blazino, omara, slika Madone, citre z mizo, 6 kompletnih karnis. 3-2

Ljubljana, Sv. Florjana ul. 19.

## Amerikansko strojno olje

Olje, lahko, za vretena;  
olje za transmisije;  
olje, strojno za poljedelske stroje;  
olje, strojno za težke stroje;  
olje za avtomobile, lahko;  
olje za avtomobile, izredno težko;  
olje za cilindre;  
olje proti prahu. 57 104-57

Glavna zaloga:  
Medić, Rakovec & Zankl, d. z o. z.  
prej A. Zankl novi sinovi.

# NIVA

št. 4 je izšla na 28 straneh.

Cetrta številka stane 8 K. Celoletna naročnina na »Nivo« (najmanj 20 zvezkov à 24 strani) znaša 120 K.

— Za naročnike »Jutra« stane 60 K. —

Naroča se v upravi »Jutra«, Ljubljana, Sodna ulica 6.

F. BRUMAT  
Ljubljana

## Manufaktura in tkanine

Mestni trg 25/I.

## „JADRAN“

d. z o. z.

31 104-57

Liubljana, Dunajska cesta št. 9

ima v skladišču in oddaja po najnižjih cenah:

Pšenično moko prvovrstno baneško, koruzo, oves, pšenične otrobo, pšenično moko za kremo, proseno kašo, jošpranj, sladkor beli suhi kristal, češki v kockah, kavo, olje najčistejša namizno, riž, južno sadje vseh vrst, čaj Ceylon, dišave vseh vrst, sliva bosanske zračno sušena, čebule makovsko, orehe bosanske, petrolej salonaki, belo čiščen, bencin v zabojih, sveče, sol morsko in nemško belo, testenine vseh vrst, kolinsko kavo in praženo ječmenovo kavo, kolomaz jamčeno oljnat izdelek v zabojih in škatlicah vseh velikosti, mlie pralno, kristalno sočo, portland cement, čevlje moške, deške in ženske, trpežno račno delo v vseh številkah, ter različno drugo blago. Oddaja se le v večjih množinah. Točna poizkušnja.

**Vrtarji!** ki ste morda kaj za prejšnjo, dobrih semen, sporočamo, da so nam zamena iz inozemstva pravkar dospela. Ista oddajamo z najvišjo mogočo garancijo. Cenik pošljemo na zahteva. Trgovina s semeni Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica 12. 303 10-9

## Tajnika Korošca

sprejme v službo

»Gospodstviški Zvon« v Ljubljani. Plača po dogovoru. — Vprašati v pisarni dr. Oblaka, Dalmatinova ulica 15 v Ljubljani.

## Knjigovodja

samostojna moč, bilančnik, zmožen tovarniških kalkulacij se išče za večje industrijsko podjetje. Nastop po močnejši takoj. Natančnejši pogoji in plača po dogovoru. Ponudbe pod »Tovarna« na upravništvo »Jutra«. 483 2-1

## Naročajte spise o naši državi:

ALBIN OGRIS, Borba za jugoslovansko državo.

Cena K 32—, po pošti K 1 30-voč.

Dokumenti o jadranskem vprašanju.

Cena K 18—, po pošti K 1 80-voč.

STEFAN SAGADIN, Naš sadašnji ustavni položaj.

Cena K 16—, po pošti K 1 60-voč.

ANTON NELIK, Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

I. del K 18—, II. del K 42—, po pošti oba zvezka skupaj K 5 40-voč.

Naročila sprejema

Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica 6.

## Strojne tovarne in livarne

d. d. Ljubljana.

40 26-16

Stroji za obdelovanje lesa, vodne turbine, žage, hidravlični regulatorji, stiskalnice za klobuke, transmisije, kovinski izdelki, armature, sesalje, ognjegasne brizgalne, zvonovi, elektrotehnične potrebščine, elektromotorji.

# CROATIA

ZAVAROVALNA ZADRUGA V ZAGREBU

Telefon št. 336

Ustanovljena leta 1886

Podružnica za Slovenijo v Ljubljani, Stari trg št. 11.

**Zavaruje:** življenske rente, doto otrokom, glavnice na življenje, sgarbo in premijsko proti škrodi požara in strole, steklene šipe proti razbitju, proti vloga in telesnim nezgodam, kakor tudi na doživlje in smrt z vplačilom enkratne premije.

Posobne zavarovanje proti nezgodam na koleni in parobrodu za celo življensko dobo.

ZA ZAVAROVALNI ODDELEK:

Življenje - Požar - Nezgode - Vloga - Ljudsko zavarovanje.

Glasem odredbe g. ministra vojne in morarstva se z morejo uporabljati življenske police »CROATIA« kot »civilna« kavija žostnikov.

Sprejemajo se v vseh krajih Slovenije sposobni zastopniki in potniki, katerim se nudi prilika spajnega zaslužka.